

MAGYAR LAPOK

XIII. évfolyam, 124 (3570) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12—27.

Elkeseredett utcai harcokat kényszerítettek ki Róma keleti részében az előnyomuló angol-szászok

Drámai hangú kiáltványban fordult Mussolini Róma és Olaszország népéhez

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interinf jelenti: A német főparancsnokság ama óhajának ellenére, hogy Rómát nyílt városnak tekinték és a súlyos utcai harcoktól megkímélik, az amerikai hadviselés módszerei következtében, melynek nem fontos az európai művelődés emlékeinek védelme, vasárnap a város keleti részében német csapatok és előnyomuló amerikai gépesített egységek között elkeseredett harc volt. A küzdelem belenyúlt a késő esti órákba. Részleteiről még nincs közelebbi jelentés.

Hogy mennyire terjedt ki a német főparancsnokság figyelme a római lakosságra és műemlékeire, kitűnik többek között abból, hogy a Tiberisen vezető lidakat eddig nem robbantották fel, ami pedig tekintettel az amerikai harcokcsik bevonulására a városba, katonai szempontban teljesen megokolt lenne. Rómában bekövetkezett pusztulásról sem érkezett még jelentés, de minden rombolásért a beözönlő csapatok felelnek.

Az általános hadihelyzetről azt jelentik, hogy a németeknek a Tiberis alsó folyása mentén sikerült mindenhol az elrendelt hátsó vonalakba visszavonulni, anélkül, hogy e mozdulatok tervszerűségét a szövetségesek támadócsapatai megzavarhatták volna. A várostól északra is az ellenséges nyomás ellenére sikerült kedvezőbb állásokat elfoglalni.

„A köztársaság szava nagyon különbözik a királyok szavától!”

Északolaszországból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A Duce a következő kiáltványt bocsátotta ki:

Olaszok! Az angol-amerikai betolakodók, akik előtt a királyság aljas árulása Szicíliában és Palernóban megnyitotta a kapukat, bevonultak Rómába. Ez a hír a legmélyebb nyugtalansággal tölti el a népet és mindnyájunkat fájdalommal érint. A német véderő a népek emlékező erején örökké élő hősiességgel, lépésről-lépésre védte az olasz föld minden barázdáját. A német főparancsnok mely tisztelettel viseltetik az iránt a szerep iránt, amelyet Róma a történelemben a népek művelődésében betöltött. Attól az érzéstől áthatva és attól a törekvéstől vezetve, hogy az ostromban amugy is súlyosan megpróbált lakosságot megkímélni a még súlyosabb szenvedéstől, lemondott arról, hogy védje a várost, amit megtehetett volna.

Rómaiak! Azt üzenjük nektek, ne engedjétek erkölcsileg a betolakodóknak, akik visszahozzák falaitok közé a feltélenkívüli fegyverletétel embereit és visszahoznak olyan kormányt, amelyet Moszkva egy ügynöke vezet. Délolaszországi testvéreink, akik már több hónapja sínylődnek az angolok és amerikaiak kegyetlen és gyalázatos elnyomása alatt, azzal a feltétellel fordulunk hozzátok, használjátok fel minden eszközt arra, hogy a betolakodók életét minél nehezebbé tegyék.

Az olasz fasiszta köztársaságban élő olaszokat arra figyelmeztetjük, hogy Róma elvesztése nem gyengíti meg erőnket, még kevésbé akarátunkat, hogy megteremtjük a felszabadítás feltételeit. Megtesszük az intézkedéseket abból a célból, amely mindenkinek azt parancsol-

ja, teljesítse kötelességét a harcban és a munkában. A háromhatalmi szerződés szövetségesei, különösen a német bajtársak előtt a mostani órákban újra kijelentjük: Rendíthetetlen az az akarátunk, hogy velük együtt győzelmesen folytassuk a harcot. A köztársaság szava nagyon különbözik a királyok szavától, akik nem a hazáért aggódnak, hanem koronájukért.

Fegyverbe katonák, munkára munkások és földművesek! A köztársaságot a

plutokráciák és mindenféle fajtájú zsoldosok fenyegetik. Védjétek meg a köztársaságot! Eljen Olaszország! Eljen az olasz szociális köztársaság!

Badoglio testvérharcra szólítja fel Róma népet

Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Alexander tábornok és Badoglio tábornagy főhadiszállása a következő kiáltványt intézte Róma lakosságához:

Róma lakói! A szövetséges seregek Rómához közelednek. Támogassátok a szövetségeseket, harcoljatok közös ellenségeink, a németek és a fasiszták ellen. Szereztek értesüléseket az ellenség aknazáiról és egyéb katonai intézkedéseiről, hogy a szövetségesek városotokon idővesztés, valamint számbeli és anyagvesztés nélkül tudjanak keresztülhatolni.

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interinf je-

lenti: Bár a szövetségeseknek az volt a szándékuk, hogy Róma városát pánceles-kötélekek és gépesített gyalogság tömeges harcbevételével már június 2-án elfoglalják, a német utóvédcsapatok elkeseredett, de sikerteljes ellenállással olyan soká fel tudták tartani az amerikai kötélekek rohamát, hogy csupán június hó 4-én érték el a harciselekmények Róma keleti és délkeleti elővárosának közvetlen közelét, anélkül, hogy Rómát mint ellenállási központot német részről felhasználták volna. A német utóvédcsapatok ezzel teljesítették feladatuk lényegét, vagyis azt, hogy a Tiberistől délre a Róma két oldalán álló német kötélekek számára biztosítsák a szükséges elszakadási lehetőséget. Róma városának feladása — eltekintve a német főparancsnokságnak attól az elvétől, hogy Európa pótolhatatlan kulturális értékeit a lehetőség szerint megkímélje — katonai szempontból nézve csak nyereséget jelent. Minden más szemponttól eltekintve egy ilyen város hosszabb időn át való eltartása a német véderő számára nagy megterhelés lett volna.

Azoknak a tapasztalatoknak alapján, amelyeket Kesselring az olaszországi hadjárat utolsó 14 hónapjában szerzett, gyanítható, hogy ő maga fogja megválasztani azt a harcteret, ahol megtörténik az utolsó döntés az olaszországi harcterén.

Zavarójellegű volt a tegnapi esti ellenséges berepülés

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Június 4-én az esti órákban egyes ellenséges — valószínűen orosz — gépek léptek át széles kiterjedésben az ország keleti határát és déli részén átrepülve, délnyugati irányban hagyták el a magyar légteret. Egyes légvédelmi ütegek működésbe léptek. Június 5-én a kora haj-

nali órákban, valószínűen ugyanezek a gépek, a berepüléssel csaknem azonos útvonalon visszarepültek. A légvédelmi tűzérsg egyes egységei a visszarepülés során is működésbe léptek. Bombázásról jelentés nem érkezett. A berepülés zavarójellegű volt.

Nagyszabású gyűjtési akciót indított a polgármester a nagyváradi bombakárosultak felsegélyezésére

Csak a valóban lakhatatlanná vált lakások tulajdonosainak igényét veszik figyelembe mátol kezdve a kiutalásnál

Nagyvárad, jún. 5. Agárdi István nagyváradi bator- és szobafestőmester 100 pengőt küldött a polgármesteri hivatalnak a nagyváradi bombakárosultak felsegélyezésére. Egyidejűleg levélben közölte, hogy hajlandó egy cserepező munkás egy heti munkabérért fedezni a pénzügyi törreltámadás következtében rongálódott háztetők kijavításának előmozdítására.

Agárdi István példája buzdítólag kellettene, hogy hasonlóan a nagyváradi építési vállalkozókra és építőmesterekre, hogy felajánlják munkacerejüket és anyagi felkészültségüket is a lakhatatlanná vált lakások rendbehozására. Bizonyos hogy az első napok izgalmainak és tájékoztat-

lanságainak elmúltával több vállalkozó és mesterember fog a polgármesteri hivatalban jelentkezni az Agárdi Istvánéhoz hasonló ajánlatokkal. A közvélemény épügy megkívánja ezt tőlük, mint ahogy elvárják a hivatalos tényezők.

A polgármester egyébként a mai napon nagyarányú gyűjtési akciót indított a városban a nagyváradi bombakárosultak felsegélyezésére. Az erre vonatkozó felhívás kedden jelenik meg. A vállalatoktól, intézményektől, de a tehetősebb magánosoktól is nagyobb összegű hozzájárulásokat vár a város vezetősége és maga a károsult lakosság.

A kárbejelentésre és a lakásigénylésekre vonatkozó polgármesteri nyilatko-

zatot lapunk más helyén közöljük. Itt még a következőket hangsúlyozzuk illetékes hely közlése alapján:

Azok érdekében, akik súlyos károkat szenvedtek, akiknek minden vagyonuk odaveszett, a viszonylag kevésbé károsultak s azok, akik csekély károkat szenvedtek, várjanak még igényléseikkel addig, amíg a hatósági közegek nem jártak el a minden vagyonuktól és lakásuktól megfosztott polgárok kárigényeinek kielégítése és elhelyezése tárgyában. Különösen a lakásigénylésekre vonatkozik ez. Sokan felhasználták a bombapusztítások alkalmát arra, hogy szép nagy lakásokra jelentsék be igényeiket, holott lakásuk csak kisebb jelentőségű sérülést

Mozik műsora:

APOLLO: Kedélyes szálloda
 BELVÁROSI: Tengerparti randevu
 CASINO: Férfihasóg.
 KORONA: Sportkirály.

szenvedett, sőt már el is foglaltak egy-
 zek új lakásokat, pedig erre nem is jo-
 gosultak a ezzel hátráltatták a valóban
 hajléktalanok ügyének gyors elintézését.
*Mária messze meghaladja a kiutalt laká-
 sok száma a mérnöki hivatal által tény-
 leg lakhatatlannak minősített lakások
 számát s még tömegével vannak elhelye-
 zetlenül olyanok, akiknek igénye feltét-
 lenül jogos. A polgármester ezért máiól
 kezdve csak azoknak a károsultaknak az
 igényét veszi figyelembe, akiknek la-
 kásairól a mérnöki hivatal a lakhatat-
 lanságot megállapította. Nem igényel-
 het például új lakást az a károsult, aki-
 nek négy szobája közül az egyik szoba
 fala megpedezett, vagy akinek lakásá-
 ban csak egy-két ablak tört be. A pol-
 gármester kijelenti, hogy miután a bom-
 bakárosultak elhelyezése megtörtént,
 felülvizsgálja az összes igénylők helye-
 zését. Ennek során azokat, akik indoko-
 lationul változtatni lákást, hivatali
 rangjukra vagy társadalmi állásukra va-
 ló tekintet nélkül kikalkulálja. A jövő-
 ben csak a mérnöki hivatal által lakha-
 tatlannak minősített lakások jegyzéke
 és csak a rendelkezésre álló zsidó laká-
 sok kimutatása alapján utalnak ki a
 megromlott lakás méreteinek megfelelő
 lakást. Tehát válogatásra ezután nem
 ad módot a polgármester, hanem min-
 denkinek azt a lakást kell elfoglalnia,
 amelyet a lakáshivatal az említett kimu-
 tatások figyelembevételével számára ki-
 jelöl.*

Mindezekből megállapítható, hogy a
 lakáskiutalások körül tényleg vannak
 nehézségek. De a kiutalások a lehetőség-
 bez képest nem történnek bürokratikus
 eljárással, az illetékes szervek öriási
 munkát végeznek, sok esetben azonban
 maga a lakosság hátráltatja a rendkívül
 felelősségteljes munka elvégzését, ami
 a polgári felelősségteljes hiányára vall.

Könyv és Kultúra

Csoőr István:

Örök malom

A legújabb népi író, Csoőr István első
 műve az: Örök malom. Sajátosan magyar
 népi problémát tárgyal s talán éppen az
 elindulás nagy láza hozza magával, hogy
 írói világába a magyar fájó problémák,
 a kubikus-telepes élet minden keserűsége-
 gét-keresztjét oly erős kivonattal nyújtja,
 amely tárgyat teljesen beárnyékolja.
 Mintha a magyar életnek az élet nagy
 küzdelmében sohasem volna semmi nap-
 sugára sem. Írói készségének ez kerékkö-
 tője még, mert szereplői a nehéz kereszt
 alatt, szinte mind megrokkannak, a tü-
 zösvész rendeket haszabol soraikban s
 ebben a gigantikus küzdelemben a nem-
 zedék felváltódása valahogy nem elégti
 ki az olvasót. Hiszen manapság már az
 egyetemes magyarság is, hála Istennek,
 minden erejével küzd a szociális f.rde-
 ségek megoldásán. Mindezt megértjük,
 ha a szerző nagy elemi erővel meginduló
 írói ösforrását tekintjük. Írói készsége
 kétségtelen, értékét csak öregbíti feltö-
 résének az útja. Reméljük, hogy további
 műveiben a magyar lélek gazdag érté-
 keit is kibányászza Csoőr István a körü-
 lötte zajló élethől s azzal teljesíti majd
 igaz hivatását, hogy nemzete különböző
 rétegét közelebb hozza az egyetemes ma-
 gyarsághoz. Újabb készülő regénye a
 „Havas udvar” remélhetőleg már ilyen
 barázdákat fog vágni a magyar udvarban.

Fel nem robbant és időzített bombákat robbantottak tegnap délelőtt

Nagyvárad, jun. 5. A terrortámadások
 alatt megromlózott házak romjainak
 eltakarítása vasárnap is folyt egész na-
 pon át. A tegnap délelőtt folyamán több
 robbanás reszkettette meg még a leve-
 gőt, amely abból származott, hogy a fel-
 nem robbant és az időzített bombákat
 tették ártalmatlanná.

A lakosság körében most már teljes a
 nyugalom. Mindössze csak annyit válto-
 zott a helyzet, hogy most már komo-
 lyabban veszik a péntek óta is elhang-
 zott riasztó jelzéseket és a legnagyobb
 pontossággal végrehajtják az előrt ren-
 delkezéseket.

Vasárnap délig hatvan áldozatot szá-
 lítottak be a Rulikoveszky-temető ha-
 lottas házába. Sajnos, ezek száma hiva-
 talos körök szerint felül emelkedett a
 százon. A bombatámadás áldozatainak
 temetésére ma délután került sor a Ru-

likoveszky-temetőben, amelyről sajtó tu-
 dósítónk részletes beszámolását fogjuk
 holnap közzétenni. A város a mai na-
 pon gyászfátyolos nemzeti lobogódisz-
 ba öltözött, elmúlt a zene, nem tartá-
 nak előadást sem a mozikban, sem a
 színházban.

Amint az előzetes munkálatokról szer-
 zett értesüléseink jelzik, az áldozatokat
 egy hatalmas futóúrokban helyezték el
 olyanformában, hogy a behatolás min-
 den koporsó fölött kidomborodik és jel-
 zi a halottak elhelyezési rendjét.

Értesüléseink szerint a bombatámadás-
 nak aránylag sok a gyermekáldozata,
 ami annak tulajdonítható, hogy a lég-
 nyomást a gyermekek inkább megezen-
 vedik, mint a felnőttek. Vannak az ál-
 dozatok között vidékiek is, nagyrészt
 a környező falvak lakói közül, akik ép-
 pen Nagyváradon tartózkodtak a táma-
 dáskor.

Dr Gyapay helyettes polgármester figyelmeztető felhívása a bombakárosultakhoz

Ne válogassanak a károsultak a kiutalt lakásokban

Nagyvárad. Dr Gyapay helyettes
 polgármester vasárnap délben a kö-
 vetkező figyelmeztető felhívást ad-
 ta ki:

— Városunkat folyó évi június hé-
 2. napján ért angolszász terror táma-
 dás során a város lakossága, annak
 minden rétege fejelemzetten visel-
 kedett. A bombatámadás befejezte
 után katonaság, rendőrség, tűzoltó-
 ság, egyéb polgári alakulatok, műsza-
 ki szervek haladéktalanul megkezd-
 ték a romeltakarítást és az áldozatok
 valamint a sebesültek kimentésének
 munkáját.

— Mindezen szervekre rendkívüli
 munka hárult, melyet felebaráti szer-
 retetből önfeláldozóan teljesítettek.

— Az illetékes szervek azonnal
 megtették minden intézkedést arra,
 hogy a kibombázott, vagy lakhatatlan
 helyiségekben lakókat azonnal és lehe-
 tőleg véglegesen új lakásba telepítse.
 Ezzel kapcsolatban az a szomorú ta-
 pasztalom, hogy a kibombázottak
 egy jelentős része sok esetben az új

tala kért és igényelt végleges elhelye-
 zést szolgáló lakóhelyiségeket nem fog-
 lalja el, három-négy sőt öt további
 lakóhelyiség között válogat. Ezzel az
 emberfeletti munkát végző tisztvisel-
 ők munkáját oly mértékben megne-
 heztik, hogy az amugy is rendkívül
 sürgős és fontos munkálatokat ered-
 ményességében gátolják.

— Figyelmeztetem a kárt szenve-
 dett lakosságot, hogy a részére kiutalt
 lakás helyett semmiféle új igényt fi-
 gyelembe nem veszek, mert lehetet-
 lenség az, hogy a kibombázottak érde-
 kében folyó rendkívüli felelősségtel-
 jes és sokoldalú munkát esetleg luxus
 lakásigénylésekkel fenntartsák és há-
 borgassák. Ettől az elvtől semmi kö-
 rülmények között nem vagyok haj-
 landó eltérni és abban az esetben, ha
 a kibombázott, vagy a bombázás kö-
 vetkeztében lakhatatlanná vált lakó-
 helyről kitelepített lakó a lakáshiva-
 tal által kijelölt végleges lakóhelyét
 nem hajandó elfoglalni, más lakást
 részére nem fogok kiutalni.

Karolják fel a szomszédok a szerencsétlenül járt polgártársak ügyét

— A hozzám érkezett jelentések-
 ből tudomásom van arról is, hogy a
 szerencsétlenül járt kibombázottak,
 akik otthonuktól, vagy volt otthonuk-
 tól a szükséges hatósági segítségért
 (pénz, élelmiszer, ruhasegély, stb.) a
 hivatalos hatóságokhoz (a városháza-
 ra) nem tudnak bejönni a közelében
 lakó szomszédok annyi segítséget sem
 nyújtanak, hogy helyettük a szerzőly
 folyósítására irányuló kérelmet elő-
 terjesszék.

— Hirdetmény útján már tájékoz-
 tattam a város közönségét és az ösz-
 szes érdekelteket arról, hogy helyi
 gyorssegélyre van a kibombázottak-
 nak, vagy a bombázás következtében

lakhatatlanná vált épületek tulajdo-
 nosainak és bérlőinek igénye. Ezeket
 az igényeket, ha a család, vagy annak
 bármely tagja a bejelentésben akadá-
 lyozva van, bárki bejelentheti és a
 kérelmet előterjeszheti.

— Felhívom ezért mindazokat,
 akik a bombázás következtében kárt
 szenvedettek közelében vannak és a
 bombázás őket megkímélte, minden
 erejükkel és minden rendelkezésre
 álló közszel igyekezzenek segíteni
 bajbajutott testvéreiken, mert ez a
 legkevesebb, amit a nemzet minden
 polgárától joggal elvárni lehet.

— Azok a kibombázottak vagy a
 bombázás következtében hajléktalan-

A bombakárosultakért

Legutóbbi végösszeg: P 27.746.02
 Pádai Szent Antal néreben 10.—
 Bölöcsei István, a Belvárosi
 Mergo igazgatója, az áldozatok
 temetése alkalmából koszorú-
 megváltásként 50.—
 Jakobovits Ilona tantónő 10.—

**A NAGYVÁRADI BOMBAKÁRO-
SULTAK RÉSZERE**

A Házfelügyelők Nemzeti és
 Gazdasági Országos Szövetsége
 Nagyvárad Csoportja, a Nagy-
 váradot ért terrortámadás ál-
 dozatainak hátramaradtjait
 felegyelzésére koszorúmegvál-
 tás címén 50.—

A légitámadás áldozatánl
 esett Katharina Sievers halála
 alkalmából koszorúmegvál-
 táként:

Kranex Sámuel	30.—
Fritsch Ottó	30.—
Schuster ezredes	30.—
Faragó Lujza	10.—
Zay Albert	10.—
Ludwig Ernő	10.—
Molnár Gueztáv	10.—
Krause Gusztáv	10.—
Kremann József	10.—
Börcsök Sándor	10.—

Összesen: P 28.026.02

Légi riadó tartama alatt vagy utána két órával tilos a magántermészetű telefonálás

A nagyvárad m. kir. postaigazgatóság
 felhívja a város távbeszélő előfizetőinek
 figyelmét a keresek, és közlekedésügyi
 miniszter 215.400/1944. sz. április 6-án
 hatályba lépett rendeletére, mely eze-
 rint légi riadó tartama, valamint az an-
 nak feloldását követő 2 óra alatt a helyi
 forgalomban magántermészetű táv-
 beszélgetést folytatni tilos. Azt az előfi-
 zetői állomást, amelyről a tilalom elle-
 nére magánbeszélgetést folytatnak, a
 posta felmondás nélkül leszereli.

A nagyvárad m. kir. postaigazgatóság a vá-
 ros közönségének érdekében kéri a
 fenti rendelet pontos betartását, mert a
 távbeszélő gépcsoportok magántermé-
 zeti beszélgetésekre történő lefoglalá-
 sa megakadályozza a hivatalos szervek
 (mentők, tűzoltók, segélyosztások stb.)
 működését, lehetetlenné teszi a távbe-
 szélő hálózat felülvizsgálását és oly
 nagymérvű áramfogyasztást idézhet elő,
 mely a távbeszélő központ akkumulátor-
 telepeinek tönkretételét vonhatja maga
 után.

Hirdessen a Magyar Lapokban

Róma megkimélése céljából

Hitler vezér és kancellár elrendelte a német csapatoknak a fővárostól északra való visszavonását

Jassitól északnyugatra tovább vetették vissza a németek a szovjet csapatokat. Új Guinea vidékén folytatják a japánok megsemmisítő harcukat a megmaradt ellenséges harccsoportok ellen

Berlinből jelentik: (MTI) A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német Távirati Irodának: A véderő főparancsnoksága közli:

Kesselring vezértábornagy, az olaszországi német csapatok főparancsnoka, június 3-án 23 órakor, a vatikáni német nagykövetség útján az angol-szász csapatok főparancsnokának való továbbítás céljából, a következő javaslatokat adta át a Vatikánnak, annak érdekében, hogy Róma városát a hadviselőfelek, nyílt városnak ismerjék el:

1. Róma városát a hadviselőhatármak nyílt városnak ismerjék el.

2. A nyílt város határának tekintendő San Paulo — kizárva a San Paulótól északra levő vasútvonalat — kelet felé a Villa Chigiig. A Villa Chigitől a Tiberis vonaláig, másfél kilométernyire nyugatra a verseny pályától a Tiberistől délre a Ponte Milfióig. A Vatikánváros nyugati sarka, a Ponte Sufitio, a kelet felé a Tiberis partja.

3. Részletes megállapodások. A véderő főparancsnoksága kötelezettségeit vállal arra, hogy miként eddig, a nyílt városban nem tart katonai berendezést és csapatot és nem hajt végre katonai mozdulatokat. Kivételesen az alól a rend és nyugalom fenntartására, valamint a város ellátására szükséges szolgálati szervek és rendőrség. A nyílt városban rombolást nem hajtának végre. Kizáróan a polgári lakosságnak szólnak az ellátásra szolgáló készletek. A város ellátást villamosárammal és vízzel, ha a német véderő szabaddá teszi is a várost, az eddigi üzemelekből folytatják, amennyiben a német véderő birtokában vannak.

4. Annak, hogy a német véderő kötelezettséget vállalja, feltétele a kölcsönösség korlátozás nélküli biztosítása. A német főparancsnok ezenkívül felvetette azt is, hogy a Vatikánt kérjék fel, vállalja a megállapodások megtartásának alkalmas ellenőrzését.

A javaslatokra az angol-szász főparancsnokság eddig nem válaszolt. E helyett Alexander tábornok Róma polgárságához intézett kiáltványában fegyveres ellenállásra szólította fel a lakosságot a németek ellen. Mivel a hadműveletekben az arcvonal egyre jobban közeledett Rómához, az a veszély fenyegetett, hogy a világnak ezt a legrégebbi kulturális központját bevonják a hadműveletekben. A Führer ennek

a veszélynek elkerülése végett elrendelte, hogy a német csapatokat vonják vissza Rómától északnyugatra.

Az olaszországi harcot folytatjuk megrendíthetetlen akarattal és azzal

Téves szövetséges különjelentés franciaországi partraszállásról

Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A Deutsche Allgemeine Zeitung vasárnapi számában jellemzi a Rómától délkeletre háromhet óta tartó nagy csata lefolyását és jelentőségét. A csata június hónap folyamán olyan szakaszába lépett, amely a csapatokat új feladatok elé állítja. Az angol-amerikaiaknak sehol sem sikerült valójában a német arcvonal áttörése. Kesselring erői nagyjában érintetlenül egy olyan megrövidített vonalon állanak, amely mögött a nehezen megközelíthető Albánói hegyek, azok mögött pedig 50 km-re északkeletre a Sabini-hegyek is újabb 50 km-re pedig a Gran Sasso-vonulati nyulnak.

Amszterdamból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Mint Newyorkból jelentik, szombaton este az Egyesült Államok rádiószolgálatja tévesen közölt egy kü-

A véderőfőparancsnokság jelentése

Berlin. (MTI) A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német Távirati Irodának: A véderő főparancsnoksága közli: Az ellenséges szombaton erős páncélos- és csatarepülőgépkötélékekkel támogatott heves áttörési támadásait folytatta az Albánói-hegyektől északra, a Via Cassilema két vonalán. A két súlyos és

a céllal, hogy végre is megtörjük az ellenséges támadást és szövetségesseinkkel együtt kivívjuk a győzelmet. Az előzőlét estezendeje a legdöntőbb helyen fog megsemmisítő vereséget hozni ellenségeinkre.

lönjelentést, amely szerint Eisenhower tábornok hivatalosan jelentette volna, hogy a szövetségesek Franciaországban partraszálltak. Amerika összes leadó állomásai megszakították műsorukat, hogy ezt a közleményt közvetítsék. Azonban néhány perc múlva helyesbíteniök kellett, hogy a rádió hírszolgálat londoni eredetű közleményét visszavonta. Kijelentették, hogy a jelentés tévedésen alapszik.

Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A június 3-i hivatalos hadijelentés közölte, hogy június 1-én a korábbi órákban egy erős brit repülőkötelék közvetlenül Kréta előtt megtámadott egy Kréta felé tartó német hajókisérőet. Összesen 35 kétmotoros bombázó — három csoportban — számos bombát dobott a hajókisérőre. Az ellenséges erők ez alkalommal 10 bombázót vesztek.

nagy veszteséggel járó harcokban sikerült reteszharcunkat a Rómától 10 kilométerre keletre lévő területre visszahozítani. Az Albánói-hegyektől nyugatra csapatunk elszakadtak az ellenségtől és Tiberi menti új állásokba nyomultak. Zagarolónál, Palestrinánál lévő támaszpontokat védő csapatunk szívós küzde-

Kiáltvánnyal fordult a kínai lakossághoz Honan Japán főparancsnoka

Tokióból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A japán erők Új-Guinea vidékén május 27-e óta heves harcban állanak egy erős ellenséges harccsoporttal — jelenti a japán főhadiszállás. Miután a japán csapatok ezen az arcvonalon a partraszállási egységeket már felmorzsolták, tovább folytatták megsemmisítő harcukat a megmaradt ellenséges harccsoportok ellen.

Pekingből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A honani japán főparancsnok kiáltványt bocsátott ki, amelyben megálla-pítja, hogy Japán a háborút folytatni fogja Csungking-Kina ellen mindaddig, amíg az enged Anglia és az Egyesült-Államok uszításának és semmibe sem veszi a közös kínai-japán fáradozásokat a két

ázsiai ország között létesítendő tartós barátság létrehozatala érdekében. A kiáltvány azzal a kérdéssel fordul a közvéleményhez, hogy legyen teljes bizalom-

Baglinov bolgár miniszterelnök:

A holnap világa csak tökéletesebb lehet a tegnapiénál

Szofia. (MTI) A Bolgár Távirati Iroda jelenti: Baglinov bolgár miniszterelnök szombaton 20 óra 30 perckor a szófiai rádión keresztül a következő beszédet intézte a bolgár néphez:

— Most, amikor a bolgár nép meglehetősen nehéz helyzetében, vállalom a felelősséget, nem mulaszthatom el, hogy ne idézzem az első és utolsó gondolatot abból a beszédeből, amelyet három évvel ezelőtt mondtam, amikor kiléptem a kormányból, mert hiszen ezzel mintegy összekötöttem a jelenet a múlttal. A jelenleg folyó küzdelem olyan hatalmas arányú, hogy messze felülmúlja a mi csekély adottságainkat. Éppen ezekben a nehéz napokban a személyes érzelmek, a rokonszenv és az ellensé-

Mielőtt

ruhát fesset! tisztított, keresse fel

TÓTH kelmeleltő — vegytisztító

Gillányi-ut 5. Telefon: 39-43.

Telefon hívásra házhoz megyünk

lemben megakadályozták az ellenség betörésének északkelet felé való kiszélesítését. Cave mindkét oldalán és Palmanotól délre húzódó arcvonal-északra is minden ellenséges támadás megüszült a súlyos elhárító harcokban. Harec és éjszakai csatarepülőgépekkel a vasárnapra virradó éjjelen hatásoosan támadtuk az ellenséges Vellmontónál lévő készleteti állásokat. Frossinonétól északra lévő szakaszon elszakadó mozdulatunkat csak lassan tudta követni az ellenség az alapos útrongálások következtében. A Lini-folyó keleti partján Sorától északra több erős ellenséges támadást visszautasítottunk, egy erős betörést elrezteltünk. Május 12-ike óta az itt harcoló hadtest köteléke 400 ellenséges páncélosot pusztított el. A haditegerészet kísérő erői a nyugatolaszországi partok előtt ellenséges gyorsnaszadók támadásait hárították el és ennek során több naszadót megrongáltak. Német gyorsnaszadók az Adrián a Spalatoitengerrészen 4 ellenséges utánpótlási hajót elűszerttek el és sok foglyot ejtettek. Ágyúkkal felszerelt ellenséges egységekkel kifejlődött útközvetben a német gyorsnaszadók a nehéz fegyverekkel felszerelt és páncélos vizijárművek közül többet megrongáltak.

Keleten német-román csapatok, amelyek német, román harci és csatarepülőgépek kötelékek egymást követő támadásai támogatták, a szovjet csapatokat a Jassitól északnyugatra eső harcmezőn tovább vetették vissza és több magaslati állást foglaltak el. Az ellenség csatarepülőgépekkel és páncélokocsikkal támogatott erős támadást intézett, de megüszült. 25 ellenséges páncélokocsit löttünk ki és légi harcokban 33 szovjet repülőgépet semmisítettünk meg. Egyes brit repülőgépek a vasárnapra virradó éjszakán Mannheim és Ludwigshaffen városaira bombákat dobtak.

mal a japán haderő és a kínai nemzeti kormány hadserege iránt és működjük együtt azokkal a béke és a rend helyreállítása céljából.

geskedés érzelmek, amelyek csak ártanak a bolgár nép egységének, nem helyénvalóak.

— A holnap világa csak tökéletesebb lehet a tegnapiénál. A holnap világában a népeknek és az embereknek több igazság jut osztályrészül, mint a tegnapi világában. És mi, bolgárok kívánunk a népek és az emberek között. Nincs tehát más választásunk, minthogy felsorakozunk szilárdan a harca, hogy segítsünk megvalósítani az igazság eljövendő új világát.

Kávéházakban és vendéglőkben kéri. "MAGYAR LAPOK" st.

FILMHIRADÓ

Képes művészeti hetilap

Ara 50 fillér

Kapható a MAGYAR LAPOK árusainál

Részletes jelentés a Szolnokot, Kolozsvárt, Debrecent, Szegedet és Miskolcot ért légitámadásról

Szolnok. (MTI.): Az ország vidéki városait ért ellenséges légitámadás során Szolnokot két súlyos támadás érte. A támadás polgári áldozatainak első csoportját szombaton temették el. A temetésen megjelent vitéz Rátz Jenő miniszterelnökhelyettes, vitéz báró Urmán Gáspár főispán, a honvédség és a német véderő egy-egy díszalakulata, valamint a város minden társadalmi rétegéből összehívott nagyszámú közönség. Az egyházi szertartás után dr. Szabó Ferenc polgármester beszédet mondott.

Kolozsvár. (MTI.): A bombázás súlyos veszteségeket okozott. A halottak száma eddig 250. Ennek a számnak további emelkedésére lehet számítani. A sebesültek száma ennek többeszerese. Az épületekben okozott kár is nagy. A támadás után már pénteken délután 5-6000 ingyen ehéd állott a károsultak és hajléktalanok rendelkezésére. Az összes károsult háromnapos élelmezéséről a város gondoskodik. Külön segélymozgalmat indítottak, úgyhogy már a péntek esti órákban nagyszámú pénz felajánlása érkezett. A halottak összegyűjtése szombaton reggel megkezdődött. Temetésük hétfőn délután lesz.

Debrecenből jelentik: (MTI.) A debreceni súlyos terrorbombatámadás negyed 9 órakor kezdődött. Az angol-szász támadó repülőgépek három hullámban szálltak a város fölé és közel 80 bombázó gép nagytömegű bombákat dobott le lakott városrészekre és munkás lakóházakra és sok ómba esett belső területekre is. A támadás közel két óra hosszat tartott és a polgári lakosság súlyos veszteségeket szenvedett. Sok lakóház omlott össze és a romok alatt sok áldozatot találtak. A mentési munkálatok Debrecenben vasárnap is szakadatlanul folytak. A hatóságok intézkedésére a támadások után szombaton megindult a romok eltakarítása és az életmentés munkájában a magyar honvédek és a német katonai alakulatok vállalták eredményes munkát végeztek. Vasárnap délelőttig a halálos áldozatok száma 319-re emelkedett. Általában az óvóhelyek sok ómba esett belső területekre is

szörnyű hatásától. A város lakossága a mentő és eltakarító munkálatokban feladata magaslatára állott. Szombaton a déli órákban a bombázott városrészeket Kunder Antal kereskedelmiügyi miniszter nagyobb kísérettel megsejmelte.

Miskolcra jelentik: (MTI) Vasárnap délután temették el nagy részvétellel, —

Szeged legszegényebb negyedeiben szörnyű pusztítást végeztek a terrorbombázók

Pénteken reggel Magyarország második városát, Szegedet is súlyos terrorbombatámadás érte. Nyolc órakor búgtak fel a veszélyt jelző szirénák és néhány perccel később nagy magasságból már hallani lehetett az amerikai bombázógépek tompa motorzúgását. Szeged közönsége, amely az utóbbi hetekben meglehetősen hozzászólt a légi riadókhöz, felkészülve, a legnagyobb rendben végrehajtotta a légoltalmi utasításokat és levonult az óvóhelyekre. Eközben a délnyugati irányból több hullámban előretörő repülőgépek, három-ötezer méteres magasságban elhúztak a Tisza felett és északnyugati irányba tartottak. Az első hullámok aránylag zavartalanul fejlődtek rajokba, az utána következőket azonban heves légvédelmi tüz fogadta.

Mintegy félórát vett igénybe az első hullám elvonulása, amikor északkeleti irányból feltűnt egy zárt ellenséges repülőgépkötél és egyenesen a város szívének tartott. A Szeged körül elhelyezett légvédelmi ágyuk zárójúzat adtak, de a

mintegy 20.000 ember jelenlétében a pénteki angol-szász légitámadás áldozatait. A várost fekete lobogókkal lobogózták fel. A szertartáson megjelentek az egyesületek, valamint magyar és német díszszázad is. A koporsókat a felekezeti lelkeszei beszentelték, majd a hősök temetőjében helyezték örök nyugalomra a hősi halottakat.

nagy magasságban depülő terrorbombázók ekkor már ki is oldották bombáikat. Az első bombák becsapódása után a város déli részéből óriási füst- és porfelhő szállt az ég felé és mire a szél a Tisza felé sodorta a füstcsomókat, a munkásnegyed egy nagy része már romokban hevert. A percek töredékei alatt záporzerű sűrűséggel lehullott bombák borzalmas pusztítást végeztek Szeged legszegényebb negyedeiben. Az apró házak a szó legszorosabb értelmében eltűntek a föld színéről és helyükön óriási tölések, falrészecskék, összezsúrt ablakok és apróra töredezett fa- és gerendarészecskék mutatják, hogy ezen a helyen néhány órával azelőtt még békés emberek hajléka állott.

A terrorbombatámadás az első légi riadó alatt történt. Szegeden ugyanis a délelőtt folyamán még kétézben hangzottak fel a szirénák. Ekkor a visszafelé tartó gépek vonultak át a város felett, amelyek azonban bombákat nem dobtak.

Nagyvárada is megkezdődött a magyar könyv ünnepe

Nagyvárada, június 5. Junius elsején, mint ebben az időszakban tizenöt esztendő óta minden évben, ismét megkezdődött a magyar könyv ünnepe. Először a fővárosban, azután a bevett szokás szerint a vidéki városokban is. A budapesti könyvnapok már lezajlottak, az eredményről szóló közleményekből már meg-

állapítható, hogy az eredmény általában türethető.

Egy könyv a határon túlról is érkezett a magyar fővárosba. Pozsonyból küldték. A Szlovákiai Magyar Közművelődési Egyesület kiadásában jelent meg, komoly tudományos jellegű néprajzi kiadvány: „A kolonyi lagzi”. Nagyvárada a könyvjegyzékek és a

BUTOR

most is nagy választékban
„ARTA” bútorüzletben
Gróf Beihlen István-utca
Pannonia épület

kiadott hirdetések szerint a többi vidéki városokkal egyidejűen hétfőn, június 5-én kezdődtek a könyvnapok. A készülődés külsőségeiben kétségtelenül jóval megelőtte maradt az elmúlt esztendő előkészületeinek. A lelkekben azonban, akik a magyar könyv és a magyar kultúra sorsát aggodó figyelemmel kísérik, annál nagyobb volt a készülődés és a várakozás. A megváltozott körülmények között és a súlyos háborús helyzetben közvetlenül a légitámadás után, hogyan fogadják majd az olvasó közönség szélesebb rétege az ünneplés alkalomra kibocsátott könyveket. Vajon átérti-e megéri-e mindenki, hogy a lelkek nevelésében és kulturánk fenntartásában épp oly kevéssé lehet szünetet tartani, mint ahogy nem pihenhet feleslegesen a harc-téren szolgálatot teljesítő katona?

Reggel nyolc órakor a könyvnapok kezdetének reggelén munkatársunk már kintjárt a városban, hogy az indulás eredményeiről személyesen győződjön meg. A díszes és vonzó könyvsátrak, amelyek a könyvnapoknak az elmúlt esztendőkből szinte túlságosan is hangos toborzóul szolgáltak, az idén elmaradtak a terekről és a sátrak felállítására egyébkor kiszemelt főbb utvonalakról. Mindössze a Szt. László-téren tűnt szemünkbe egy egyszerű fabódé, ahol Bitó Zoltán lelkész vezette mellett a nagyváradi diákság készült kiállani a magyar szellem védelmében. A sátor azonban a közbejött szomorú esemény, a pénteki bombatámadás miatt elmaradt. A hegyettes polgármester a könyvsátrak felállítását a rendkívüli időkre való tekintettel nem engedte meg és így nemcsak a diákok sátra nem készült el, de a többi könyvkereskedők sem vonultak ki az üzletükből, kirakataikat azonban méltó gondnal és illéssel állították erre az alkalomra össze.

Felhívás a székesegyházi énekkar tagjaihoz

Felkérem a székesegyházi énekkar tagjait, hogy f. hó 6-án, kedden 9 órakor a székesegyházban megjelenni és a bombatámadás áldozatait felajánlott szentmisén közreműködni szíveskedjenek. Karnagy.

Őszi vihar

Írta: Papp Imréné

II.

Már majdnem egy éve annak, hogy a fia hazánál él Pethő Mihályné. Akadt ott is dolga elég, — elapadt kis teste szinte észrevétlenül biccent ide-oda. Mert bizony az egyik lába összezsongorodott, az a vállaitotta seb nehezen gyógyult be a az egyik lába megrövidült. A fia is, a meny is jól bánt vele s mégis fogyott, pusztult az öregasszony.

Pethő Mihály se virult ki. Valahogy meggörcsödött ez alatt az egy év alatt és ha eddig nagyhangú káromkodó volt, — most meg olyan hallgatag morózus lett, hogy a kutya is behúzott farkokkal tért ki eléle.

Borishoz már régen nem járt. Még a télen rádöbent, hogy micsoda asszony az. Nem szeret az dolgozni, házat rendben tartani, — tőle se kérdezte soha, hogy evett-e vagy se, csak a hort rakta elébe, meg a fogait villogtatta a szemébe. Csak a vagyomba akart belélni, el-

herdálni. Szó nélkül otthagya, soha se szerettem, csak valami csúf ördögi lobogás volt az benne az asszony iránt.

S hogy tavaszodott, Pethő Mihály nagyon megváltozott. Arca behorpadt, homloka megsárgult, ezeme körül a halál penész színe szürkült. A nappalokat valahogy legyűrte a nehéz munkában, hanem az éjszakák, azok nagyon feketék voltak. A mellette levő üres ágy a sár hidegségét lehelté felé. A reggel sem hozott soha örömet, mert az apró neszerés kútynikorgás, a konyhaajtó csapódása, mind elmaradt. Az üres konyha olyan rideg volt, mintha a nagy tűzhely ravatal lenne. Még a macska is elbűjdosott a házból. Az izetlen, magafőzte étel nem táplálta, le is soványodott csúnyán, a ruha csak úgy lötyögött rajta.

Én Istenem... rezkettem az ajkai egy kínos, magányos éjszakán, és borostos arcán lassan elindultak a könnyek.

S hogy dermedt álmából felébredt a föld és virágha öltözött minden, meg éppen nem tudott aludni Pethő Mihály. Fúrca szokásokat vett fel. Ugy éjfél-tájban, mikor már az egész falu aludt, csak itt-ott vakkantott egy kutya, elballagott a fia háza elé és megállt az alatt az ablak alatt, ahol a felesége aludt. Állt mozdulatlan vagy két-három órahosszat, ez valamennyire megnyugtatta, aztán hazalopakodott és aludt hajoalig, egy-két órát.

Egy világos éjjel úgy tűnt neki, mintha egy elfogyott ezeldi arc nézett volna ki az ablakon. Pethő Mihály kimeresztette a szemét és olyan szívdobogást kapott, mint huszonöt évvel ezelőtt, vőlegény korában. De nem mert közelebb menni, mert a kutya megismerte és hízeltgően vakkantott.

Hanem ezen az éjszakán dudorászva ment haza Pethő Mihály.

Másnap éjjel aztán nagy, nyíló orgonágot tépelt le s úgy indult a fia háza elé. És amikor a kerítéshez lopkodott, szinte lecsett a lábáról. A kerítés másik oldalán a felesége állt. Pethő Mihály szíve hirtelen a torkába szaladt és a

nyelve úgy megdagadt, hogy szólni sem tudott. Fogta hát az orgonágot és áthajította a kerítésen. Az öregasszony hirtelen lehajolt, felemelte és becsatt málához szoritotta.

Egyideig így álltak szemben egymással és olyan tág szemmel néztek egymást, mint akik most találkoznak először.

— Hazajössz-e Agnes? — szólalt meg végre rekedten az ember.

— Én szívesen, Mihály... — cuttotta az asszony.

Egyszeribe úgy érezte Pethő Mihály hogy megváltozott a világ. A levegő jó szaggal van tele, az öreg esztendő el-tűntek, friss vér száguld az ereiben és a vállá kiegyenesedik. Csak edzészökent a kapuhoz és a botladozó kis öreg-asszonyt lágyan átkarolta.

A virágbimbók hirtelen kipattantak és a csillagok szeme megfényesedett.

S a virágozó májusi éjszakában ilyen puha ölelésben ment hazafelé két esztendőre. Az asszony minden lépésénél nagyot biccent s ilyenkor felhőhajú feje mindig odaütődött az ural boldogságtól dobogó öreg szívéhez. (Vége)

„Az új Magyarországon semmi más nem jöhet számításba, mint a becsületes munka”

Mocsáry Kálmán földművelésügyi államtitkár beszéde a Kisalföldi Mezőgazdasági Kamara közgyűlésén

Komárom. (MTI.): A Kisalföldi Mezőgazdasági Kamara tavaszi rendes közgyűlésén Mocsáry Kálmán földművelésügyi államtitkár nagyobb beszédet tartott.

— Hála a magyar honvéd hősiességének és német bajtársaink segítségének, — mondotta — a pusztító áradat első rohamát sikerült megállítani. Szent meggyőződés minden erő maradéktalan őszefogása esetén önvédelmi harcunkat ez után is siker koronázza a végső győzelemig. Munkánknak elsősorban a honvédelmi érdekkel kell szem előtt tartani, még akkor is, ha esetleg országos és általános gazdasági érdekeket kell egyelőre háttérbe szorítani. Jól tudjuk, hogy a harcoló honvéd önfeláldozása csak akkor nem hiábavaló, ha az itthon maradottak a végsőkig megfeszített munkával támogatják. Vegye tudomásul mindenki, ma mindnyájan a nemzet katonái vagyunk és mindenkinek egyforma odaadással kell teljesítenie kötelességét. Ebben a munkában nem lehet különbség köztünk.

— Az új Magyarországon semmi más nem jöhet számításba, mint a becsületes munka. Tudom, hogy a magyar föld népe megérti az idők szavát. A reánk váró nagy teendők végrehajtásában a mezőgazdasági kamarákra minden eddiginél nagyobb feladat hárul. A földművelési kormányzat eredményes munkát csak akkor végezhet, ha működését a mezőgazdasági népesség odaadó támogatása kíséri. A mezőgazdaság fejlesztése, a több és jobb termelés fokozása, vagy tervezett gazdálkodás végrehajtása terén nem lehet mindent a kormánytól várni. A társadalom az állam erőfeszítésében komoly segítőtársaként kell szerepeljen. Az elmúlt korzakok kellően át nem gondolt, vagy éppen céltudatos intézkedései, nem ritkán bűnös mulasztások következtében, a magyar mezőgazdasági népesség körében szervezettiségről nem lehet beszélni. A különféle érdekesoportok által létrehozott több, mint 50 mezőgazdasági egyesület és szövetség, valamint az ezekre rugó helyi vonatkozású gazdakörök sem egymással, sem senki mással együtt nem működtek, hanem magukra hagyottan álltak. Ezen az állapoton változtatni kell. Egység nélkül nincs erő és felfogásom az, hogy miként az áldott magyar föld egy és egy a földművelők társadalma, ugyanolyan egységesek a társadalom érdekei és céljai. A mezőgazdasági társadalom, ugyanolyan egységesek a társadalom érdekei és céljai. A mezőgazdasági társadalom szervezésében minden olyan tündet, amely az osztályalapon való szerve-

vezkedés eléggé el nem ítéhető csirait mutatja, elnyomjuk. A magyar mezőgazdaság és mezőgazdasági népesség egyetemének egyetlen igazi és komoly érdekképviseleti szerve a mezőgazdasági kamara. A mezőgazdasági népesség saját ügyeit minél nagyobb mértékben maga intézze az érdekképviselet útján a legfőbb ideje, hogy a mezőgazdaság a maga lábán járjon.

Az államtitkár azután a ruházati akcióról beszélt, amely folyamatban van. Az árakat úgy állapították meg, hogy

lehetőség szerint mindenki beszerezhesse a ruházati cikkeket. A szövetségekről azt mondta, hogy a szövetségi rendszer az érdekeltek széles rétegeiből kiindulva, azokra alapítva épüljön fel, nem pedig felülről lefelé építve, kevesek érdekeit szolgálva.

Részletesen foglalkozott a mezőgazdasági munkaszervezőkkel. Az lenne a helyes, ha minden gazda írásbeli szerződést kötne alkalmazottjával. Végül őszefogásra szólította fel a magyar gazdatársadalom minden tagját.

Károlyi Mihály kudarca Belgrádban

Hogyan fizet az ellenség azoknak, akik hisznek ígéreteiknek

Most gyászoltuk a szomorú évfordulót, amely a magyarságnak sok-sok keserű évet szerzett. Nem árt, ha ebből az alkalomból felelevenítünk néhány mozzanatot a mult történelméből. Azt mondják, história est magistra vitae. Menjünk el hát mi is a közelmúlt gyászos történelmébe és nézzünk bele ellenségeink lelkiületébe.

Az ellenség most is idegháborút kezdett ellenünk. Még a közelmúltban is úgy akart célt érni, hogy igyekezett mézes madzagot mutogatni a hízékeny magyarságnak és igyekezett a béke szivárvány színét festetgetni a magyar égre. Ki ne kívánná a békét? Mindenki ez után sóvárog, hogy azután megkezdhesse az építés munkáját. Azonban nem mindegy, hogy milyen békét hoz a jövő. Különösen nem mindegy, hogy ki ígérgeti és milyen céllal. Eppen erre vonatkozóan akarjuk feleleveníteni a mult háború egyik szomorú történetét, annak bizonyítására, hogy nem jó az ellenségnek hinni a különösen nem szabad készpénznek venni azt, hogy szem előtt tartja az ellenfelének érdekeit, sőt életlehetőségeit.

Az ellenséges propaganda

Az egyik történetirónk mondja, hogy a mult világháború szerencsés kimeneteléhez vezetett hit sokáig dönthetetlen volt és erőssé tette az idegeket. Amikor azonban az emberek évek múltán sem látták az áldozatok gyümölcseit, úgy, mint ők remélték, kezdtek kételkedni. Nem fontolták meg ezek az emberek eléggé azt, ami Magyarországra vár, meggondolatlanságukkal vagy céltudatos egyéni és pártpolitikai vágyálmaikkal mindjobban mélyítették az elégedetlenséget és lehangoltságot. Azt hirdették, hogy a háborút el lehetett volna kerülni és nem is a magyar érdekekért, hanem német hatalmi vágyakért küzdenek. A magyar közvélemény nem vette észre, hogy a velünk szembenálló, körmönfont hatalmaknak, az antantnak propagandája talált visszhangra azoknál, akik Magyarországon az elégedetlenséget szították. Ez a propaganda, amely kivált 1918 februárjában indult meg Lord Northcliffe vezetésével, rendezésére arra törekedett, hogy meggyőztesse a középhatalmak népeinek a

győzelembe vetett hitét és azt a felfogást terjeszse, hogy ezek a népek túlik távolosó célok érdekében nélkülöznek, szenvednek és véreznek.

A háború után közzétették annak a lázító iratnak a másolatát, amelyet az antant hatalmak a magyarok demoralizálására terjesztettek. Ebben a fentebb is megjelölt lázító híreket terjesztették, hogy meggyengítsék a magyarok ellenálló erejét. A legszomorúbb a dologban az volt, hogy Károlyi Mihály és a körülötte csoportosult politikusok Magyarországon felkapták az ellenség híresztelését és terjesztették az antant propaganda röpiratainak csüggesztő híreit. Ezzel megtörték a magyarság ellenálló erejét.

Azonban hamarosan megtapasztalták a hízékeny politikusok, hogy mit ér az ellenség ígérgetése és mit használtak demokratikus híu ábrándjaik.

Igy jár az, aki hisz az ellenségnek

A hízékeny magyarok a destruktív elemek által hajszolt balga remény szárnyain lebegtek. A Károlyi kormány emberei azt hitték, hogy annál kiméletesebb bánásmódban részesülnek majd az antant hatalmak részéről, minél jobban tüntetnek az ellenség által propagált békeeszmék mellett. Linder Béla hadügyminiszternek a katonákhoz intézett kiáltványa élénken világítja meg a Károlyi-kormány balga felfogását. A kiáltvány azt hirdeti, hogy a háború meghozta az áhitott világbékét és ebben a hitben Linder Béla kijelentette, hogy katonákra nincs többé szükség. Különbékét akartak a azt hitték, hogy az ellenség majd jutalmazni fogja ezen törekvéseiket. Igaz, hogy erre biztatta őket szüntelen az ellenség röpirataival és titkos hatalmak fondorlataival. Azonban hamarosan meggyőződhetek az ellenség hamisságáról és hazug politikájáról.

Az ellenség ígéretein fellelkesülve, Károlyi Mihály vezetésével külön küldöttség ment délről Magyarországot irányában felvonuló antant hadsereghez. Ennek a hadseregnek az élén Franchet d'Esperay tábornok állott, aki abban az időben Belgrádban állomásozott. A magyar küldöttségben többek között résztvettek Jászi Oszkár, Hatvány Lajos, Csernyák Imre és Bokányi Dező is.

Ezek valamennyien azt hitték, hogy kitárt karokkal fogadják majd őket.

De a magyar küldöttséget a fogadás külsőségei is meggyőzheték már arról, hogy reményeikben csalódtak. Sőt mikor a francia tábornok megtudta, hogy a küldöttségben a katonatanács tagjai is résztvesznek, esodálkozva kérdezte: Hát ilyen mélyre süllyedtek? Amikor azután Károlyi belefogott annak az emlékiratnak az olvasásába, amelyet útközben Jászi Oszkár szerkesztett. Franchet d'Esperay félbeszakította felolvasását a felszólította a társaság tagjait, hogy álljanak a lámpa világába, hogy jobban láthassa őket. — mintha valami esodabogarak volnának. Az emlékirat felolvasása közben folyton félbeszakította Károlyit a tábornok s amikor „nation hongroise” kifejezést használta, kijavította és felszólította, hogy beszéljenek csak „nation magyar”-ról. Amikor pedig az emlékirat arról beszélt, hogy a magyarok semlegeseknek vallják magukat, akkor pedig azt a megjegyzést tette, hogy nem semlegesek, hanem legyőzöttek.

Károlyiék megalázva tértek vissza Belgrádból. Talán elmondhatjuk, hogy Magyarországot aligha volt valaha jobban megalázva, mint a belgrádi látogatással. De ez az eset is bizonyítja, hogy az ellenség nagylelkű ígérgetései mitsem érnek. Ezt különben már a mostani háború is bebizonyította Badoglio árulásával. (V. J.)

Befejezéshez közeledik az egész országban a könyvtárak tisztogatása

Nagyvárad, jun. 5. A zsidó könyvek közkönyvtárból való bevonására vonatkozó rendelet értelmében — mint ismeretes — az ország egész területén megkezdődött a válogató munka. A nagyváradi könyvtárak helyzetéről ezzel kapcsolatban már beszámoltunk és megírtuk, hogy a városi Népművelési Bizottság felügyelete alatt álló népkönyvtárakban egyetlen zsidó írásművet sem találtak, a városi könyvtár pedig zárt szekrényekben helyezte el az olvasók kezéből kivont könyveket.

A válogatási munka most már — mint értesülünk — az ország egész területén befejezéshez közeledik, miután június 30-ig valamennyi zsidó könyvet papíralomba kell küldeni. Nem érdektelen talán, ha megemlítjük, hogy a legtöbb zsidó könyvet Debrecen és Szombathely közkönyvtáraiban találták. A legtöbb ilyen írásművet egyébként a debreceni Déry-múzeum szolgáltatta be.

Az eddigi adatok szerint június 30-ig félmillió zsidó-könyv kerül papíralomba. Ezeknek feldolgozása révén 25 napon papírra lehet számítani.

Kormányrendelet a pazarlás ellen

Mint a MTI jelenti, a kormány intézményesen kíván gondoskodni arról, hogy a pazarlást és költsékezést a vendéglátó üzemekben is megszüntesse. Rendeletet adott ki, amely kimondja, hogy az általános kötelező takarékosságot az étel- és italoknak éttermekben, kávéházakban, bárókban és kocsmákban fogyasztásánál is érvényesíteni kell és erre az üzem vezetője köteles ügyelni. Ha a vezető a takarékosság érvényesítését nem biztosítja, a kereskedelmi miniszter bizonyos időre megtilthatja az étel- és italok kiszolgáltatását és a kérdéses helyiség bezárását is elrendelheti.

Könyv- és Lapkiadó Részvénytársaság
Magyar könyvnap 1944
SZÁLASI FERENC ORSZÁGIÁRÁSA
Írta: Csönka Emil
dr. Vágó Pál:
AMIRUL A NÉPSZAVA HALLGATOTT
Könyv és Lapkiadó r.-t. székhelye: Békéscsaba
és Károlyi-korut sorok
Összetartás: sz. a. Musolin-i-terem
„NÉP” székhelye: Békéscsaba — Uránia előtt.

A város egykerti népmozgalmá

Születések:

Román Imre kereskedő fia Imre, Fabriczy Gyula városi adóosztály leánya Gabriella, Stern Lipót napszámos leánya Hedvig, Farkas Zsigmond kisbirtokos leánya Juszta, Ilisz Gusztáv városi altiszt leánya Erzsébet, Rada Mihály kőműves segéd leánya Agnes, Pék Ferenc Hangya szervezet vezető leánya Olga, Győrösi Gyula napszámos leánya Anna, Bak János gyár munkás leánya Julianna, Orosz Imre napszámos fia József, Erdélyi István műszaki rajzoló leánya Ilona, Prusker Jenő sütőmester leánya Margit, Biró György földműves leánya Maria, Tóth Károly napszámos fia Tibor, Miskolc Miklós lakatossegéd fia László, Oláh Lajos napszámos leánya Emma, Katosi Ferenc gépkocsivezető fia Ferenc, Pintér István asztalosmester leánya Anna, Magyarai Sándor kályhássegéd leánya Magdolna, Kelemen János honvéd tiszthelyettes fia Arpad, Urgye László napszámos leánya Margit, Jándly Zoltán nyug. vm. számv. vezető fia Zoltán, Andriksa János kereskedő leánya Erzsébet, Rehon Nándor pu. iroda segéd tiszt leánya Maria, Németi Ferenc fodrászsegéd fia Károly, Janicsk Sándor nőiszabóság leánya Sándor, Simon János gyár munkás leánya Maria, Sárközi Károly MAV fékező leánya Julianna, Ferenczi Zoltán rádiókereskedő leánya Edikó, Sarkadi Sándor asztalossegéd leánya Ilona, Nagy Sándor postaaltiszt leánya Katalin, Lénárt Aladár vasesztérgályos segéd leánya Katalin, dr. Bernáth László orvos leánya Judit, Kovács János honvéd szakaszvezető leánya Ilona, Nagy István közüzemi pénzbeszedő fia Sándor, Rosel Mihály napszámos fia Gyula, Fitus Imre honvéd tiszthelyettes leánya Edit, Lukács László MÁV vonatkísérő leánya Irén, Czorna Antal községi jegyző fia Antal, Béc Zoltán kereskedősegéd fia Ferenc, Rác Miklós kocsigazda fia Miklós, Tarsoly Aron MÁV segédhivatalnok leánya Katalin, Balog Gyula postaaltiszt leánya Erzsébet, Petruska Győző gépkezelő leánya Katalin, Nagy Lajos géplakatossegéd fia Lajos, Bakos Gyula szabóság leánya László, Knoucz Mihály m. kir. rendőr fia Béla, Sichert Emil műszaki erdőtiszt fia Emil, Mészáros Gyula szabóság leánya Magdolna, Kágán Vladimir nyomdászsegéd leánya Anna, Fazekas Ferenc lakatossegéd fia Ferenc, Bai Sándor honvéd szakaszvezető fia Sándor.

Házasságok:

Jámbor János borbélysegéd és Csálok Julianna, Kulcsár Ferenc fűszerkereskedősegéd és Komsa Julianna, dr. Cseterán Aladár m. kir. pénzügyi fogalmazó és Jánosi Vilma, dr. Tökés Elek vármegyei eljegyző és Schieszer Irén, Felvidéki István hírlapíró és dr. Rónai Ida, Konya Sándor cipészsegéd és Durgó Iona, Pfeiffer András timársegéd és Almási Lidia, Járósi János postatiszt és Karácson Etelka, Csabai János m. kir. rendőr és Holubák Klára, Balogh Tibor katonai és egyenruházati kereskedő és Mészáros Erzsébet, Frisch Imre műszaki tisztviselő és Gzele Ilona, Bartha László banktisztviselő és Nagy Eszter, Bayer Antal tojáskereskedő és Mell Magdolna, Szűcs Sándor cipőfelszeréskészítősegéd és Nagy Julianna, Ercei Lajos lakatossegéd és Halász Gizella, Pap József kf. napszámos és Simon Flóra, Mészáros Benjámin fm. napszámos és Csarnó Anna, Sike Kálmán rádió műszerész és Gantner Margit, Pipó Ferenc szobafestő és mázolósegéd és Miskolczy Margit, Miklós András kovácssegéd és Deli Julianna, Fábán Vilmos szűcssegéd és Svecz Ilona, Fábán Ferenc MAV forgalmi gyak. és Szűcs Szabó Erzsébet.

Halálozások:

Pollák József 59 éves, özv. Spitz Sámuelné Roth Fanni 77 éves, Arató Ferenc 63 éves, Schwartz Salamon 84 éves, Gitye Mária 6 éves, Tóth László 7 éves, özv. Narkely Jánosné Stern Szeréna 72 éves, dr. Osváth René 48 éves, özv. Adler Ferencné Moskovits Eszter 80 éves, Stern Adolf 68 éves, Blum József 77 éves, özv. Csillag Ignácné Weisz Fanni 68 éves, özv. Pásztor Gyuláné Márton Katalin 67 éves, özv. Guttman Mórné Kohn Regina 58 éves, özv. dr. Barna Artúrné Hillinger Ilona 61 éves, Weisz Herman 86 éves, özv. Rubin Mártonné Nadler Berta 70 éves, özv. dr. Adorján Arminné Aufricht Irén 69 éves, Bogdán János 60 éves, Biró Albert 73 éves, Buda Lajosné Beke Julianna 58 éves, dr. Fürst Sándor 49 éves, özv. Herschkovics Salamonné Singer Mária 80 éves, Balog Erzsébet 5 napos, Gonda Vilmos 73 éves, Schwartz Sarolta 86 éves, Bukvay Istvánné Kállay Margit 36 éves, özv. Klein Simonné Rosenmann Szeréna 50 éves, özv. Ujlaki Sándorné Balás Cecília 88 éves, dr. Szőke Józsefné Székely Rozália 54 éves, Czira Kálmán 60 éves, dr. Erdős Adolf 67 éves, özv. Olbaum Lajosné Heller Háni 68 éves, özv. Herschkovits Sámuelné Weiszberger Etelka 77 éves, Katz Jenő 37 éves, Berger Miklós 59 éves, Hubert István 48 éves, Pap Mihály 80 éves, Szabó Lajos 63 éves, Pap László 35 éves.

Az óvóhelyek használatáért díjat követelni: zsarolás

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

Illetékes helyen tudomást szereztek arról, hogy lelketlen, kalmárelkü egyének, kihasználva embertársaik szorult helyzetét, az óvóhelyek használatáért sok esetben igen magas díjazást követeltek.

Ezzel szemben tudniuk kell, hogy mindenki köteles az utcáról bemenekülőket a ház óvóhelyére, amennyiben pedig ott már nem lenne, a pince védelmet biztosító részeibe beengedni. Ezért semmiféle beelépődíjat vagy takarítási díjat követelni nem lehet és nem szabad.

Ha ilyen eset mégis előfordulna, az teljes mértékben kimeríti a zsarolás fogalmát, ezért illetékes helyről felhívják a lakók figyelmét, hogy ha ilyen díjazástól

VÉGH festőde felvételi üzletei:

Bémer-tér 2 Tel.: 33-40, Szt László-tér 14 Tel.: 22-17
Uj üzlet: Hitler Adolf utca 1. Telefon: 24-58
Gyár: Hitler Adolf utca 40. Telefon: 21-08

Békési Erzsébet 32 éves, Reich József 82 éves, Róna Jenő 58 éves, Schneider Anna 62 éves, özv. Szikszay Lajosné Darabont Pirokska 45 éves, Klein Eva 1 hónapos, Irimias Viktória 13 napos, Morvay Vilbald 71 éves, dr. Molnár Leó 60 éves, dr. Molnár Leoné 55 éves, Róna Jenőné 50 éves, Lengyel Béla 64 éves, özv. Ellbogen Dávidné Kihn Lenke 73 éves, özv. Guttman Hermanné Frank Anna 86 éves, Kertész Malvin 60 éves, Breider Armin 86 éves, Moldován János 1 napos, Májér Ibolya 17 éves, Petrikó Jánosné Bálint Erzsébet 21 éves, Sárközi József 4 éves, özv. Bernát Jánosné Biró Pirokska 54 éves, Nagy Lajos 69 éves, Lőrincz György 64 éves, özv. Branschott Mihályné szül. Schweinitz Anna 79 éves, Simonka Ilona 30 éves, Moldován Julianna 4 napos, Koppel Frigyes 26 éves, Puskás Sándor 80 éves, Nagy Lajos 10 éves, Fekete Lászlóné Farkas Erzsébet 40 éves, Kovács Kálmán 67 éves, Faragó László 1 hónapos.

azonban sérüléseit nem találtak elég súlyosnak és ezért nem is vették állományba. Miután a kórházból elbocsátották, a kimbombázott zsidó kénytelen volt új lakás után nézni. Ismét a Nilgesz-telepre vette útját s ott egy ismeretlen családhoz fordult. Az ötszáz pengő az új házigazdának is tetszett.

— Rendben van, kérem hát az iratait, hogy bejelentsem — kapta a választ.

— Talán ezt nem is kellene megtenni — kezdett alkudozni a busasan fizető lakójelölt s végül is bevallotta hogy ő zsidó. Ere az új házigazda a rendőrséghez fordult. Ott feljelentette, mire a rendőrség őrizetbe vette. Kihallgatása során bevallotta, hogy régi lakóhelyén hamis okmányokkal jelentkezett, amelyet itt Nagyváradon már régebben négyezáz pengőért vásárolt. A kibombázott zsidó a rendőrségen különben hat nevet is hemondott mint sajátját. Minden valószínűség szerint Rosenbaum Áron az igazi neve. Miközben kihallgatása folyt, a rendőrség arról kapott értesítést, hogy a romeltakarítással foglalkozó munkásosztagnak annak a háznak a romjai között, amelyben Rosenbaum lakott, különféle rádióalkatrészeket talált. Ez a lelet szabadjárja engedte a Nilgesz-telep lakóinak fantáziáját s így kezdtek beszélni arról, hogy Vargaék álkeresztény zsidója leadóállomást tartott működésben. Ezt a szakértői vizsgálat megcáfolta.

A rendőrség most azon dolgozik, hogy Rosenbaum valódi személyazonosságát megállapítsa és átadja annak a munkaszolgálatos alakulatnak, amelytől megszökött. — Ott vonják majd felelősségre.

A Hadigondozó Bizottság felhívása a bombakárosultakhoz

Nagyvárad thi. város Hadigondozó Bizottsága 170/1943. hg. számmal a következő hirdetményt adta ki: A polgármester 14.840/1944. II. számú rendelete alapján Nagyvárad város Hadigondozó Bizottsága ezennel közhírré teszi, hogy Nagyvárad város területén a légitámadások polgári áldozatainak gondozására vonatkozó ügyek a most irt bizottság ügyosztályához tartoznak (gróf Teleky Pál utca 3. szám földszint 3. sz. szoba).

Azok a személyek, illetőleg azoknak a személyeknek eltartására szoruló hozzátartozói ugyanis, akik az ország területét ért légitámadás következtében vagy légitámadás elhárításából kifolyólag sebesülést, sérülést vagy más egészségrombolást szenvedtek el, illetőleg életüket veszítették, a 31.000/88-1-1943. H. M. Eln. számú rendelet értelmében az államkincstár terhére, mint polgári gondozottak — ép úgy, mint a hadi vagy honvédelmi gondozottak — gondozásban részesülnek.

Miért is esetleges légitámadás esetében a most irt személyek, illetőleg hozzátartozói, igényüket azonnal jelentésként be a fenti bizottságnál, ahol ügyük soronkívül és haladéktalan elintézését fogynerni.

Hamis igazolványokkal bujkált egy zsidó a Nilgesz-telepen

A bombázás leplezte le a szökevényt

Nagyvárad. Vasárnap este futófüzként terjedt el Nagyváradon a hír, hogy a Nilgesz-telepen zsidó kémet fogott el a rendőrség. A hír azonban nem bizonyult teljesen igaznak, — amennyiben a rendőrségtől a következő értesülést szerezte az ügyről:

A pénteki bombatámadás alkalmával Varga Lajos MAV vasutas Nilgesz-telepi lakását bombatalálat érte. A lakásban a vasutas és családja nem tartózkodott otthon, csupán azoknak Keresztes Sándor nevű albérlője, akit a rázuhanó törmelék könnyebben megsebesített. A sérült embert úgy látszik lelkifurdalások gyötörték, mert annak ellenére, hogy gyomrán súlyos fájdalmakat érzett, mégsem keresett segítséget, ehelyett továbbra is a lakásban maradt és minden áron kerülni igyekezett azt, hogy rá felgyelhesse. Mint később kiderült Keresztes Sándor álnevén tartózkodott a vasutas házában, aki mint zsidó munkaszolgálatos, ezelőtt három

hónappal egy fehérmegyei munkatáborból szökött Nagyváradra, mert el akarta kerülni azt, hogy a hadművelési területre szállítsák. Valódi neve Rosenbaum Áron volt és az iratait, illetve a hamis okmányokat az ezelőtt több városban működő zsidó hamisokmány-gyárakból szerezte be. A vasutas-család látva, hogy megfelelő okmányokkal rendelkezik, szállást és ellátást adott a munkaszolgálatosnak, havi ötszáz pengő fizetésért.

Ilyen előzmények után zavarta ki rejtékhelyéből a bomba a bujkáló zsidót, aki magára maradv a lakáson nem tudta mitévő legyen. Mikor látta, hogy további rejtőzése hiábaváit, keresztény származását igazoló iratait eltérte és zsidó iratait magához véve elindult a városba, hogy sérüléseit heköttöztesse. Utközben az a gondolat támadt, hogy sebesülésével felvételi magát az egyik kórházba. Ilyen szándékkal jelentkezett is a Szent József-kórház sebészeti osztályán, ahol

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZEREGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.
ELŐFIZETÉSI ÁRAK: 1 hóra 4.30 P.
 3 hóra 12.40 P.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza

SZENTMISE A BOMBATAMADÁSOK ALDOZATAIÉRT. A bombatamadások áldozatainak lelkiüdvéért a Székességi hárszékban holnap, kedden reggel 9 órakor mutatják be a szentmisét, amelyet Páder István püspök mond.

Meghalt Kolozs vármegye alispánja. Kolozsvárról jelentik: Dr. Szász Ferenc, Kolozs vármegye alispánja 51 éves korában Kolozsváron meghalt. Dr. Szász Ferenc az erdélyi közélet egyik személyisége volt. A román uralom alatt a Magyar Nép című hetilapot szerkesztette. Ugyanakkor szerkesztője volt a *Mezőgazdasági Szemle* című folyóiratnak is. A felezabadulása után Kolozs vármegye főjegyzőjévé, majd alispánjává nevezték ki. Temetése vasárnap délután volt. A vármegye sajtó halottjának tekinteti és a Kolozsvár város által adományozott díszsírhelyen helyezik nyugalomra.

A BOMBATAMADÁSOK ALDOZATAIÉRT az olasz plébániatemplomban kedden reggel nyolc órakor gyászmisét mondanak. A hívek szentáldozásukat ajánlják fel az elhunytakért.

Az Erdélyi Párt koszorúja a bombatamadások áldozatainak sírján. Nagyvárad közönsége nagy részvétel és fájdalmas lélekkel áll a terrortámadások áldozatainak a sírjánál. Virágokkal hintik tele a koporsókat. Az Erdélyi Párt nevében Körtvélyessy László elnök és Soós Lajos főtitkár helyezték koszorút a ravatárra. A koszorú felirata: „A magyar sorsközösség hősi halottainak, együttérző szívvel az Erdélyi Párt”.

VITÉZ SZURMAY LAJOS A LÉGLÖVTÁLMÍ KIÜRÍTÉS KORMÁNYBIZTOSA. A Magyar Távirati Iroda jelenti: A minisztérium vitész nemes Vörös Géza m. kir. honvédelmi parancsnoksági kinevezése folytán — saját kérelmére — felmentette és vitész Szurmay Lajos ideiglenesen ténylegesített nyugállományú vezérőrnagyot a honvédelmi minisztérium VI. csoportjának elnökét a léglövtálmí kiürítési kormánybiztos teendőjének ellátásával megbízta.

Megjelent az Ifjú Repülő. A magyar fiúk képes repülőlapja, az Ifjú Repülő, legújabb számában is érdekes cikkeket közöl a repülőmodellezés köréből. Meglátogatta a lap a vidéki levante modellező szakosztályokat és innen közöl beszámolókat. Érdekes modelltervezéseket kapunk az elmúlt év legjobb német benzínmotoros modelleiről, valamint egy újabb vitorlázógépről. A modelltervezések méréséről is tanulságos cikkeket közöl a lap. A vidéki levelezők jelentései, hírek és sok már érdekes rovat teszik élvezetes olvasmánnyá minden magyar fiú számára az Ifjú Repülő legújabb számát. A lap új számának ára 50 fillér. Mutatvány számmal a kiadóhivatal készséggel szolgál (VII. Király-u. 93.)

Gyászír. Fájdalomtól megtört szívvel, de Isten akaratában megnyugodva tudatjuk, hogy mint férj és apa Kiss János tart. örmester, aki jelenleg a pályaudvar parancsnokságnál teljesített katonai szolgálatot, tragikus körülmények között meghalt. Temetése folyó hó 6-án lesz 4 órakor a Sál Ferenc-utcai kórházból a Rulikovszky temetőbe. Gyászoló család.

Csapatászlót avatott a marosvásárhelyi hadapródiskola. Marosvásárhelyről jelentik: (MTI) Marosvásárhely törvényhatóságú jogú város és Marostorda vármegye törvényhatósága és lakossága a Marosvásárhelyen három évvel ezelőtt létesített Csaba Királyfi Gyorsfégyverem Hadapródiskola részére csapatászlót adományozott. A zászló átadása és felavatása vasárnap délelőtt ünnepélyes keretek között folyt le. A Kormányzó Urat az ünnepes nemes Dálnoki Veress Lajos altábornagy, a honvédelmi minisztert és a honvédezerkár főnökét vitész nemes felsőbírói Kozma István vezérőrnagy képviselte.

Hírek a kongregációkból. Felkérjük az Urnők Kongregációja csoportvezetőit, hogy a csoportjukba tartozó testvérek iránt érdeklődjenek és a szerdai magisztrátusi gyűlésre a lehetőséghez képest jöjjenek el, hogy a testvérek hogylétéről beszámolhassanak. A Magisztrátus.

UJ MAGYAR KÖVET BERLINBEN. A Magyar Távirati Iroda jelenti: A kormányzó a külügyminisztérium vezetőivel megbízott m. kir. miniszterelnök előterjesztésére dr. Nagyötvösi Hoffmann Sándor elsőosztályú követtségi tanácsosnak a rendkívüli követi és meghatalmazott miniszteri címet és jellegű adományozta és őt a berlini m. kir. követtség vezetésével a Német Birodalomban való képviseléssel követi minőségben megbízta.

A „DOBÓ KATICA” POLGÁRI LEANYISKOLA KÖZLEMÉNYE A MAGANTANULÓKHOZ. Az állami „Dobó Katica” polgári leányiskola igazgatója értesíti a magántanulókat, hogy újabb miniszteri rendelet értelmében a félévi vizsgálati időköz minden megszorító rendelkezés nélkül ismét érvényes. Aki tehát 1943 decemberében tett magánvizsgálatot és júniusra a jelentkezését elutasították, szeptemberben vizsgázhatik a erre az időpontra június 20-án kell jelentkeznie. Ugyanakkor jelentkezhetnek azok is, akik a decemberi sikertelen vizsgálat után májusban sikeres javító vizsgálatot tettek. A májusi magánvizsgálaton elégséges általános eredményt elért tanulók decemberre készülhetnek a kérésük benyújtásának ideje szeptember 20.

Érdeklí a légvédelmi jelző- és riasztószolgálat tevékenysége? Tudni akarja, hogyan közlik az országgal az ellenséges légitámadásokat, hogyan gondoskodnak biztonságunkról? Vegye meg a magyar repülőlap, a Magyar Szárnyak legújabb számát, amelyben érdekes illusztrált cikket kap a légvédelmi figyelőszolgálat sokoldalú és feltétlenül megbízható tevékenységéről. A Jánossy István szerkesztésében megjelenő európai viszonylatban is kiváló repülőszájság minden hó 1-én és 15-én közöl szenzációs cikkeket és képeket a repülés és a légiháború alakulásáról, repülőink hősi teljesítményeiről. A lap legújabb számában képes riportot kapunk a keleti arcvonalon küzdő magyar repülőhősökről, a Budapestet védő vadászokról, a magyar közfelderítők munkájáról. Bemutatja a lap a Junkers 88 magyar-német bombázógép metszetét, a laktokat és rajzokat közül a fontosabb repülőgéptípusok felismerésére vonatkozólag. A repülés és vitorlázórepülés hírei, ifjúsági repülőcikk, regény teszik élvezetes olvasmánnyá a kitűnő magyar repülő képes folyóiratot, amelynek számonkénti ára 1 pengő. Mutatványszámot kívánatra a kiadóhivatal (VII. Király-u. 93.) készséggel küld.

KATONAK A BOMBÁKÁROSULTAKÉRT. A Magyar T. I. jelenti: Pest vármegye városaiiban harcokcsí-zászlóaljak tisztjei, tiszthelyettesei és legényeie az itt illetékes harcok pótlék egy hányadáról lemondva, 50.000 pengőt kitévő összeget gyűjtött Pest vármegye, de előszörban Budapest bombakárosultjainak céljaira.

Súlyos gyász érte Tanay Emil családját

A pénteki bombatámadás, amely Debrecen is érte, súlyos gyászba borította Tanay K. Emil, a Szigligeti Színház népszerű művészének családját. Felesége édesapját, Fuchsl Oszkár MAV üzletvezető főintéző, hivatásának teljesítése közben, tetelalalat következtében hősihalált halt. Erről csak ma értesültek Tanayék, akiket őszinte részvétellel vesznek körül nemcsak pályatársai de a közönség is.

SZINHÁZ

A színházi iroda közleménye: Pécsi öregdiákok csütörtökön

Hétfőn este nincs előadás! Nagyváradot ért légitámadás áldozatainak temetése napján a színház nem tart előadást!

Koltay Aranka vendégfelléptével kedden és szerdán mutatja be a színház a nagysikerű aratott *Csárdás* című ízig-vérig magyaros operettet. Kedden bemutató, szerdán pedig Á-bérlet. Főszereplők: Jurik Julesi, Koltay Aranka, Szabó Ernő, Tanai K. Emil, Lendvai Lajos, Gulácsy Albert, Barys Béla és Halasi Gyula. Csupa vidámság és kacagás. Romantika és szerelem. Pompás kiállítás. Hangulatos muzsika.

Június 8-án, Urnapján délután és este pécsi öreg diákok együttese vendégszerepel a színházban. Konferál: dr. Legényei József. Jegyek már elővételben válthatók a pénztárnál. Méréskelten felemelt helyárak.

Páger Antal péntek este és vasárnap délután az *Egy nap a világ*-ban szombath este és vasárnap est pedig

Az első című darabokban vendégszereplendje három csoknyös magyar árák. A m. t. bérlőközönség helyeit kedden este 6 óráig tartja fent a pénztár.

MŰSOR:

Hétfőn este: *Nincs előadás.*
 Kedden este fél 7 órakor: *Csárdás.* Koltay Arankával. (Bemutató bérlet.)
 Szerdán este fél 7 órakor: *Csárdás.* Koltay Arankával. (Á-bérlet.)
 Csütörtök d. u. fél 4 órakor: *Pécsi Öregdiákok.*
 Csütörtök este fél 7 órakor: *Pécsi Öregdiákok.*
 Péntek este fél 7 órakor: *Egy nap a világ.* (Páger Antallal.)
 Szombath este fél 7 órakor: *Az első.* (Páger Antallal.)
 Vasárnap délután fél 4 órakor: *Egy nap a világ.* (Págerrel.)
 Vasárnap este fél 7 órakor: *Az első.* (Págerrel.)

Megszűnik a GyOSz Rendelet az ipari termelés megszervezéséről

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A hivatalos lap vasárnapi száma közli a minisztériumnak az ipari termelés megszervezéséről szóló rendeletét.

A rendelet felhatalmazza az iparügy minisztert arra, hogy az ügykörébe tartozó ipari, valamint közhasználatu villamosvállalatok, továbbá a bányá- és kohóvállalatok tekintetében azok tulajdonosait a termelést vagy forgalmat szabályozó megállapodás létesítésére vagy a már hatályban lévő megállapodáshoz csatlakozásra kötelezhesse, az ilyen megállapodásokban résztvevők jogviszonyait szabályozhassa, megállapodásokat hatályon kívül helyezhessen vagy tartalmukat megváltoztathassa. Felhatalmazza továbbá a rendelet az iparügyi minisztert arra is, hogy új vállalatok létesítését és a már üzemben lévő vállalatok bővítését vagy teljesítőképességének fokozását engedélyhez kösse, valamely vállalat üzemét megszüntethesse, vagy korlátozott mértékben folytatását rendelje el, továbbá, hogy az általa előírt észszerűbb anyagfelhasználási vagy termelési eljárás alkalmazását írja elő, különböző vállalatoknál közös termelési feladatokat adhasson, különböző vállalatok üzemének egyesítését termelőeszközök áttelepítését rendelhesse el.

A rendelet irányelveket tartalmaz a gyáripari szervezet újjáépítése tekintetében is. A GyOSz megszűnik. A jövőben minden gyárvállalat kötelezően tagja lesz az iparágak megfálló szakmai szervezetnek, amely szervezetek a Gyáripari Országos Központban toborultak. E központ lesz a magyar gyáripar egységes hivatalos érdekképviseleti szerve s annak elnökét az iparügyi miniszter nevezi ki.

Ipartestületi hírek

Fodrásziparosok közgyűlése. A Nagyvárad és Vidéke Ipartestület fodrászipari szakosztálya folyó évi június hó 12-én, hétfőn délután fél négy órai kezdettel rendkívüli közgyűlést tart. Tárty: Állásfoglalás a vasárnapi teljes munkaszünet ügyében. A tárgy rendkívüli fontosságára, kériük a tagok teljes számu és pontos megjelenését. Az elnökség.

Felhívás a vendéglátó iparosokhoz

Felkérjük az összes vendégiparosokat, hogy az őszinte részvét és gyász kifejezéséeként a bombatámadás hősihalottjainak temetése napján, hétfőn este vendéglátó üzemükben zenét ne szolgáltatassanak. Elnökség.

Élő Dezső átvette a dobai pusztai gazdaság vezetését

Lapunk olvasói és egész Bihar megye gazdatársadalma előtt nem ismeretlen dr. Élő Dezső neve, aki a bályoki uradalom gondnoka volt. Nagy hozzáértéssel kezelte a birtokot a zárlat ideje alatt. Szaktudásával és nagy szorgalmával sikerült vitézrágzóvá tenni a zilált gazdaságot. Mivel a birtok a törvényes eljárások után viszszakterült eredeti gazdájához, dr. Élő Dezső gondnoki megbízatása megszűnt. Amint értesülünk, a kiváló gazda most, az Országos Földhitelezet Dobai-pusztán levő gazdaságának a vezetését vette át.

SPORT

Tizenhárom pont előnnyel rekordot állított fel a NAC

Most már hivatalosan is Magyarország labdarugó bajnoka a nagyváradai csapat

(Nagyvárad.) Tegnap játszotta le 30. mérkőzését a NAC csapata az 1943-44. bajnoki évben. Ebből megnyert 24-et, döntetlen egy ízben és elsősor vesztett. Ezzel az egészen kiemelkedő teljesítménnyel nemcsak abban rivott ki csúcsteljesítményt Nagyvárad csapata, hogy első ízben nyerte meg mint vidéki csapat a Nemzeti Bajnokságot, hanem 13 pont előnnyel is rekordot állított fel, mert előtte a világhírű Ferencváros is csak 7 pont előnnyel tudott egy ízben bajnok lenni. A NAC tehát ezt a teljesítményt is százszázalékkal megdöntötte s 78 adott és 36 kapott góllal a

gólaránya is magasan a legjobb a bajnoki mezőnyben.

A tegnapi mérkőzések alapján eldőlt a második hely és a negyedik kieső kérdése is. A Fradi győzelmével megbiztosította a NAC utáni előkelő helyet. A DVSC megverte a KAC-ot, a Kinizsi pedig kikapott az Újpesttől s így bizony a Vasas utódja került a Tisza. Elektromos, BSzKRT mellé negyedik kiesőnek. Ezek szerint tehát három fővárosi és egy vidéki csapat távozik az NB I-ből.

A tegnapi mérkőzések részleteit alább közöljük:

Nagyvárad—BSzKRT 9:2 (3:0)

A NAC évadzáró mérkőzésére legálabb 5000 néző gyülekezett össze az Erőbet-ligeti pályán. Az öltözőkben jókedvűen készülődtek a csapatok. A BSzKRT 20 órai vonatkozás után, délután 2 órakor futott be és éppen csak bekapták az ebédet, máris siettek ki a pályára.

Pontosan fél ótkor futottak ki a csapatok Lázár játékvezető sípjelére. A tiszteléshez felvonult a leventezenekar is és a magyar Hízekeggel nyitották meg a bajnoki mérkőzést.

A csapatok a következő felállásban kezdtek:

NAC: Vécsei, Mészáros, Ónody, Perényi, Deményi, Lóránt, Barna, Sárvári, Bodola, Tóth III.

BSzKRT: Barak, Lévai, Kruccs, Cser, Kónya, Szódi, Mészáros, Balogh, Bene, Forgács, Szabó III.

A játék első perceiben kitént, hogy a bajnokcsapat és az utolsó helyezett játszik egymás ellen. A NAC tudásának biztos fölényével már a 3. percben megszerezte a vezetést. Deményi Sárvárit szöktette, 6 Bodolának adott Dudas átjátszotta Kónyát és a jobb-összekötő helyéről 10 méterrel felmagas gólt helyezett a jobbsarokba. (1:0.)

BSzKRT csak a 10. percben jön fel, de csak szögletet tud kiharcolni, erre a NAC is szöglettel válaszol, ám egyik oldalán sem történik különösebb dolog. A 13. percben a kitűnően játszó Perényi 20 méteres homba szabadrugása az esemény. Elöl Bodola ícselkedik. A válogatott balösszekötő ellenállhatatlanul ragadja magával a csapatot. Az egyre erősebb NAC nyomás következtében a 25. percben születik meg a második gól. Deményi Tóth Matyit szökteti, a labda Cser fejét érintve pattan a szélső elé, az megfut, beadását pedig Lóránt 5 lépésről a jobbsarokba helyezi. (2:0.)

Gól után a BSzKRT balcsapára támad, de Szabó III lövése fölé suhan. A 38. percben háromra szaporodik a NAC gólok száma. Bodola átlőri a védelmet, már csak Barakkal áll szemben, a kapus ráfut. Dudas rossz szögbe kerül, de igen okosan hátragurít Lórántnak, aki 6 lépésről nyugodtan a jobbsarokba helyezi. (3:0.)

Meckeződik a góllőző

Szünet után még jobban kidomborodott a NAC jobb erőnléte, művészi

labdakezelése és hajszálpontos passzjátéka. Ennek megfelelően a gólok is szaporábban potyogtak. Bodola a második féldőben még nagyobb lendülettel feküdt a játékba. A 10. percben a balszálon száguld a labdával s bár Cser alaposan szorongatja, remekül bead és a helyére futó Tóth III 10 lépésről a balsarokba fejel. (4:0.)

Ezután a jobbszálon viszi ellenállhatatlanul a labdát Bodola és hatalmas lövését csak szögletre tudja tolni Barak. A 14. percben Mészáros a vendég csapat jobbszélsője váratlan gólt lő. Lefut a sarokszálsóig,

Paletta Géza és Dalló Gyula üdvözlők a csapatot

A mérkőzés végén a lelátó elé vonultak a csapatok. Jobbszárnyra felállt a levente zenekar és így köszöntötték a különböző hatóságok és egyesületek a bajnok csapatot.

A helyőrség nevében nemes Moldvai Paletta Géza ezredes köszöntötte a csapatot meleg szavak kíséretében. A város nevében dr Dalló Gyula tanácsnok, a MÁV TK nevében Pazonyi István MÁV főtiszt, a sebesült katonák és Kárpátalja sportja nevében egy sebesült zászlós a szurkolók nevében pedig dr Makkay István mondott ünnepi köszöntőt Magyarországon első vidéki labdarugóbajnokára.

A beszédekre Cseuz Gyula elnök válaszolt, megköszönte az elismerést és ígéretet tett, hogy a jövőben is küzdeni fog a csapat a zöldfehér színek és a magyar labdarugó sport tekintélyének érdekében. A csapat nevében Bodola Gyula csapatkapitány köszönte meg a meleg ünnepelést.

A beszédek során a pályára tódult a közönség és lelkesen éltette kedvenc csapatát. A bensőséges kis házi-ünnepség végén a levente zenekar a magyar Himnuszt játszotta el.

Hosszú sorokban húzott hazafelé a nagy csata színhelyéről a lelkes szurkoló tömeg és élénken tárgyalták a csapat évadzáró szép győzelmét. Egy fehér mentőautó jött szembe a pálya felé, az uttest közepén, a gyalogosok tisztelettel nyitottak utat a fontos közérdekű járműnek.

Az egyik közismert NAC-dukker főlístelendő ur ismerőst vélt felfedezni a gépkocsivezetőben és aggodalmasan megkérdezte:

ott Ónody szorongatja, am ugyesen kiverekszi magát nehéz helyzetéből, a jobb felső sarokba bombáz Vécsei csak érinteni tudja a labdát. (4:1).

Ezután mintha fokozódnék az iram Deményi Tóth III-at szökteti, a szélső lefut, szépen ad be és Lóránt egyből hatalmas gólt lő. (5:1).

A 17. percben Juhász Bodolának ad,

az összekötő kikeveredik a balszálon és beadását Sárvári 5 lépésről védhetetlenül befejezi. (6:1).

A 23. percben Bodola 20 méteres gyilkoserejű szabadrugása hozza igazlomba a közönséget. Majd a 28. percben

Bodola labdájával Lóránt kitör és

Barak mellett gólt lő. (7:1).

A 31. percben gyors BSzKRT támadás után,

a NAC cicázása közben Szabó III. kiszökik és közelről gólt lő. (7:2).

Hamar vissza vág a NAC. A 35. percben

Barna Lóránthoz ad, a szélső elszalad és beadását Sárvári befejezi. (8:2).

Egy perc múlva ismét Lóránt száguld a jobbszálon. Most már egyénileg tör kapura és

10 lépésről védhetetlen furót rugaszt Barak hálójába. (9:2).

Ezzel meg is szűnt a gólzápor és már inkább iskolajátékkal szórakoztatta szurkoló seregét a bajnok csapat. Így ért véget a mérkőzés.

Szögletarány 13:5 (6:2) a NAC javára.

— Hová igyekeznek?

— Megyék a BSzKRT-ért — felelt kurtán a sofőr — és harmadik sebességre kapcsolt.

Egyéb NB I. eredmények:

Újpest—Kinizsi 5:3.

Ferencváros—Tisza 3:1.

Gamma—Kispest 2:1.

Csepel—Elektromos 5:1.

DVSC—Kolozvár 3:1.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Eladó sürgősen egy új sarok téglaház nagy telekkel, 2x1 szobás konyhás spájzzal, lakás elfoglalható, bármilyen üzleti célra alkalmas. Ár 45.000 P. Tatayné, Szigligeti-u. 12. 101

Tolókosci, jókarban lévő megvénnek. Csanda gyógyszerár, Szacsavay-u. 133

Egy D. K. W. 200-as motorkerékpár és egy bélyeggyűjtemény eladó. Szacsavay-u. 87. 134

2 darab vasütőt, egyenként kb. 100 liter irtartalommal megvételre keres a Vegyi és Élelmiszeripari r. t., Anyos Pál-u. 2-6. 126

Hohner gyártmányú 120 basszusos tango harmonika és Révay lexikon 20 kötetes eladó. Cim a kiadóhivatalban. 148

Paradicsomkarókat kaphat jutányos áron a Teleki-u. 51. alatt. 147

Kaszált spenótot bármely mennyiségben átveszünk. Vegyi és Élelmiszeripari r. t., Anyos Pál-u. 2-6. 146

Különlele

Varrógépjavítás egy évi felelősséggel Jakab műszeresnél, Kossuth-u. 5. Telefon 23-30.

UN:UN

üvegezési vállalat

keszti mindenféle üveges munkát
Nagyvárad
Gróf Csáky István-utca 32.
Telefon értesítési 37-26 alá kérem leadni.

Fertőtlenítési, poloska, mély és mindennemű fergék irtását 38 évi gyakorlattal vállalja, Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27-56. 313

Menyasszony és koszorúszóanyag művirág fejdzsek és kézcicsokrok. Ezüst- és aranylakodalmakra csokrok és kosarak olcsón, szép kivitelben megrendelhetők. Ruhákra virágok raktaron, azoknál hozott anyagokból is olcsón készítenek. Karácsonyi püspök-u. 52 (Erzsébetligeti sportpályánál.)

Állást nyee

KÖMÜVES, ki a cementezést érti, jelentkezzen a Szent László nyomda R. T.-nál, Szilágyi Dezső utca 5. szám.

Minden bejárót (esetleg benntlako is lehet), jó bizonyítvánnyal felveszek azonnalra. Jelentkezni lehet reggel 8-10-ig dr Baranyai, Hitler-u. 11. I. em. 128 Szakácsinas felvétetik azonnaira Hungaria étterembe. 145

Munkásokat és munkásnőket azonnaira felvesz a Vegyi és Élelmiszeripari r. t., Anyos Pál-u. 2-6. 126

Keresünk azonnali belépésre könyvelésben jártas, jól számoló, kereskedelmi irodai gyakorlattal rendelkező tisztviselőt vagy tisztviselőnt. Ajánlat személyesen nyújtandó be naponta 10-13 óra között a Dreher-Haggenmacher nagyvárad, Sörgyár rt. váradszőlősi gyártelepén. J45

Cipész munkások és munkásnők felvétetnek Nagyari cipőgyár, Kossuth-u. 5. 144

Jól számoló gépirókiasszony felvétetik azonnaira Nagyari cipőgyár, Kossuth-u. 5. szám. 143

Felvétetik egy mérlegképes könyvelő, gyakorlott tisztviselő, éjjeli ór, egy portás, Régnér és Weiss textilgyár, Árpád vezér-ut 82. 142

Kovács segédek felvétetnek Papp Kovács, Szeptember 6-u. 2. 141

Azonnali belépésre keresek jó bizonyítvánnyal rendelkező, gyermekszerezőt mindenest. Berényi, Teleki Pál-u. 49. 140

Cukorgyári gyakorlott munkásnő és cukrászsegéd délelőtti órákban jelentkezzen Csolokadégyvárbán, Szaniszló-u. 2. 139

Munkásányokat felveszünk, Sörraktár, Kapucinus-u. 1. 138

Állást keres

Tisztviselő többévi irodai gyakorlattal, kezdő gépirással, állást keres. Cimeket a kiadóba kér. 837

Oktatás

Német nyelvet tanít úrnő, ebéd koszt ellenében. Piros Beláné, Szarvasgyár-u. 12. szám. 931

Junius hoban állami gimnázisták szüneti tanítását jutányosan vállalja: középiskolai tanár. Cim: kiadóban. 111

Elveszett

Figyelen! Sárga dach kutya, kövér, Lili névre hallgat — pénteken elvesztett. Megtaláló keretik vigye. Nemzeti könyvkereskedés, Rákóczi-ut 11 alá, ahol 20 pengő jutalomban részesül. 137

Elveszett fogháztól Rákóczi-utig szőke elejű kék női pulover. Megtaláló vagy nyomravezető 40 pengő jutalomért vigye Ritoók Zsigmond-u. 18. alá. 136

KIADÓTULAJDONOS:

SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

A szerk. részért felel.

Dr. Pál Árpád Dr. Virág Jeromos

Készült a Szent László-nyomda Rt. hűorgogépén, Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.